

ПРОТИДІЯ ВІДМИВАННЮ КОШТІВ В АУДИТОРСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Законодавство в сфері боротьби з відмиванням коштів зобов'язує різних фізичних і юридичних осіб виконувати свої обов'язки щодо виявлення та запобігання відмиванню коштів і фінансуванню тероризму. Система фінансового моніторингу в Україні складається з двох рівнів – первинного та державного – та охоплює не один десяток працівників приватного та державного секторів. Положення Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 06.12.2019 р. № 361-IX поширюються на велику кількість професій (бухгалтери, адвокати, нотаріуси, страхові брокери). Підпорядковуються йому і аудиторів, які зобов'язані сприяти профілактичним заходам, розслідуванню злочинів, пов'язаних з відмиванням коштів і фінансуванням тероризму.

Наразі кількість способів, за допомогою яких приховуються злочинні дії, є досить різноманітною. Специфіка операцій з відмивання коштів полягає в тому, що вони виглядають як законні. Саме тому щоб ці операції привернули увагу аудитора, необхідним є наявність у останнього необхідних навиків та кваліфікації для висловлення думки про те, чи працюють програми боротьби з відмиванням коштів, чи є вони ефективними, чи забезпечують зменшення ризику відмивання коштів.

Роль аудиторів в протидії відмиванню коштів обумовлена специфікою їх професії, адже з однієї сторони вони є одними з тих, хто найкраще може прочитати фінансову звітність, а з іншої – володіють необхідними методичними прийомами для перевірки інформації в цих звітах. Це, як справедливо вказує Н.М. Внукова [1, с.], і визначає їх подвійну роль в даному процесі: вони є суб'єктами первинного фінансового моніторингу та можуть бути незалежними аудиторів щодо перевірки дотримання вимог законодавства у сфері фінансового моніторингу. Використання власного досвіду організації системи внутрішнього фінансового моніторингу забезпечує аудиторам широкі можливості для виявлення злочинних дій, зокрема і в сфері відмивання доходів, одержаних незаконним шляхом.

Запровадження послуги незалежного аудиту у фінансовому моніторингу відповідає європейським практикам та є необхідним кроком удосконалення системи внутрішнього контролю у сфері фінансового моніторингу [1; 2].

Аудит протидії відмиванню коштів представляє собою зовнішню незалежну перевірку бізнес-процесів, політики документації, персоналу та засобів контролю суб'єкта господарювання з метою порівняння існуючих процедур відповідності з її нормативними зобов'язаннями.

Перевірку відповідності діяльності суб'єкта господарювання положенням щодо протидії відмиванню коштів включає, зокрема:

- перевірку документів з оцінки ризиків і внутрішніх процедур і пропозиції щодо необхідних виправлень і доповнень,
- аналіз фактичних обов'язків в сфері відмивання коштів, покладених на даного суб'єкта, разом із зазначенням методів їх виконання.

Кінцевим результатом є аудиторський звіт, який клієнт може використовувати, щоб продемонструвати третім сторонам як внутрішні, так і зовнішні підтвердження того, що досліджуваний суб'єкт господарювання дотримується найвищих стандартів відповідності.

Таким чином, варто відзначити, що останні законодавчі зміни значно підвищили роль аудиту в сфері протидії відмиванню грошових коштів. Кваліфікація та досвід аудиторів дозволяє їм визначити найкращі підходи до впровадження системи протидії відмиванню коштів, а також перелік дій для виведення засобів контролю проти відмивання коштів на новий рівень.

Список використаних джерел:

1. Внукова Н.М. Розвиток інноваційної послуги аудиту фінансового моніторингу в євроінтеграційних процесах. Основні напрями удосконалення бухгалтерського обліку, аудиту та оподаткування в умовах євроінтеграції: Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, присвяченої 90-річчю з дня заснування Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка, 15 травня 2020 року / редкол.: Т.Г. Маренич [та ін.]; Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка. Х.: «Стильна типографія», 2020. С. 111-113

2. Шимків С.А. Незалежний аудит в діяльності суб'єктів первинного фінансового моніторингу. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/handle/2010/37535>